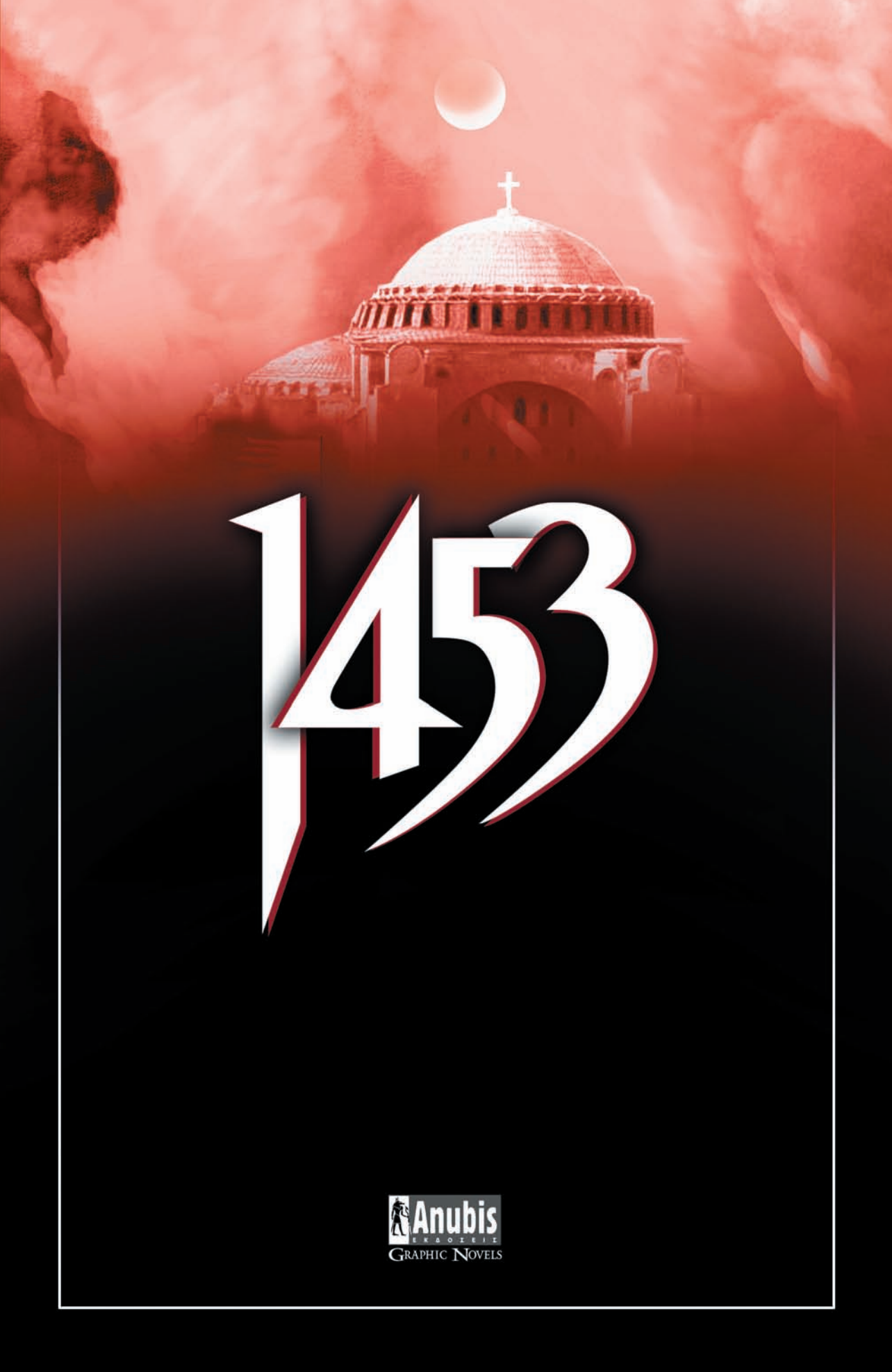

1453

1453

Αν ζητηθεί από κάποιον να κάνει μια περίληψη των τελευταίων 1.000 ετών της ανθρώπινης ιστορίας, θα διαπιστώσει ότι είναι τόσο πολλά τα γεγονότα που άλλαξαν τον ρου της και που σημάδεψαν την ανθρωπότητα, που θα ήταν αδύνατο να τα απαριθμήσει σε μία σύντομη απάντηση. Ανακάλυψη νέων ηπείρων, τεχνολογική πρόοδος, ραγδαίες αλλαγές στον πολιτικό και πολιτισμικό χάρτη, βιομηχανικές, πνευματικές και ψηφιακές επαναστάσεις... θα μπορούσε κανείς να ισχυριστεί, με μια μικρή δόση υπερβολής, ίσως, ότι σε χίλια χρόνια ο κόσμος έχει αλλάξει ισάριθμες φορές. Είναι δύσκολο να οκεφτεί κανείς μια σταθερά που να άντεξε στο πέρασμα του χρόνου και στη δίνη των αλλαγών για μία ολόκληρη χιλιετία.

Ακριβώς τόσα χρόνια, όμως, κράτησε η μακροβιότερη αυτοκρατορία που γνώρισε η ανθρωπότητα – η Βυζαντινή. Για τους ανθρώπους της εποχής που προηγήθηκε, η Κωνσταντινούπολη, η Βασιλεύουσα, η Πόλη, αποτελούσε μια σταθερά που παρέμενε αμετάβλητη στο πέρασμα των αιώνων. Ήταν φυσικό κι επόμενο, λοιπόν, η Άλωση της από τους Οθωμανούς να αποτελέσει ορόσημο -ένα τέλος εποχής- όχι μόνο στο «δικό μας» συλλογικό υποσυνείδητο, αλλά και στο παγκόσμιο.

Και παρ' όλο που η Άλωση αποτελεί κοσμοϊστορικό γεγονός, τείνουμε να το προσπερνάμε με επιδερμικές αναφορές ή να του προσδίδουμε υπερφυσικές ιδιότητες (κόκκινη μηλιά, μαρμαρωμένος βασιλιάς).

Προτιμούμε να μιλάμε για τους Περσικούς Πολέμους, αλλά όχι και τόσο για τον «εμφύλιο» Πελοποννησιακό Πόλεμο, που αποτέλεσε κι αυτός το τέλος μιας εποχής και την αρχή μιας νέας. Προτιμούμε να αναλύουμε τις κατακτήσεις του Μεγάλου Αλεξάνδρου, αλλά αποφεύγουμε να αναφερόμαστε στους επιγόνους και τις αδιάκοπες συγκρούσεις μεταξύ των βασιλείων τους, που οδήγησαν τελικά στην παντοκρατορία της Ρώμης. Γενικά, προτιμούμε να αναφερόμαστε σε πιο «ένδοξες» ή «ηρωικές» περιόδους της ιστορίας μας -συνήθως της αρχαίας- και να παραβλέπουμε τα πιο «τραγικά» γεγονότα αυτής.

Το μόνο που αλλάζει, ωστόσο, είναι οι εποχές. Η ανθρώπινη φύση, εν πολλοίς, παραμένει ίδια. Οι «ίδιοι», λοιπόν, άνθρωποι βρίσκονται στο επίκεντρο ενός τέτοιου γεγονότος, με τα πάθη, τις αδυναμίες, αλλά και το «μέταλλο» που κάνει κάθε άνθρωπο σε καιρούς κρίσης να ξεχωρίζει, και είτε να εξυψώνεται στο πάνθεον των ηρώων (Κωνσταντίνος Παλαιολόγος) είτε να εξοβελίζεται στο πυρ το εξώτερο και την αιώνια καταφρόνια (Εφιάλτης).

Τέτοιοι άνθρωποι είναι ο Νικηφόρος Καλλέργης κι οι σύντροφοί του, που γίνονται πρωταγωνιστές στην πιο ιστορική στιγμή της εποχής τους. Τα κίνητρά τους είναι τα ίδια κίνητρα που έχουν οι άνθρωποι σε κάθε εποχή, σε κάθε κρίσιμη στιγμή της ιστορίας.

Υπό αυτή την έννοια, το 1453 είναι μια ιστορία συνηθισμένων ανθρώπων σε ασυνήθιστες και κοσμοϊστορικές καταστάσεις.

Στο «1453», έγινε μια προσπάθεια να μεταφερθεί η ατμόσφαιρα της εποχής, με βάση πάντα την ιστοριογραφία. Έτσι, οι τοποθεσίες, οι ημερομηνίες, τα «ιστορικά» πρόσωπα, αλλά και οι ενδυμασίες, ο εξοπλισμός, καθώς κι οι ιαχές των αντιμαχόμενων πλευρών, είναι ιστορικά ακριβείς. Το ίδιο κι η ιστορία των Κρητών τοξοτών που σάλπαραν για να υπερασπιστούν την Κωνσταντινούπολη και διακρίθηκαν κατά τη διάρκεια της πολιορκίας – είναι ιστορικά ακριβές ότι αποτέλεσαν την ύστατη εστία αντίστασης, όπως κι ότι επετράπη από τον κατακτητή, ο οποίος αναγνώρισε το αξιόμαχο και το σθένος τους, να αποχωρήσουν ανενόχλητοι και με τον οπλισμό τους.

Η ιστορία του Νικηφόρου Καλλέργη και των Κρητών συντρόφων του, λοιπόν, εκτυλίσσεται μέσα σε αυτό το ιστορικό πλαίσιο – στις τελευταίες μέρες της Κωνσταντινούπολης, πριν από την Άλωσή της από τους Οθωμανούς. Εν μέσω μιας συγκυρίας ιστορικής, στην οποία, όμως, ο πρωταγωνιστής είναι διαχρονικά ο ίδιος, εκείνος που ανέκαθεν διαμορφώνει τα ιστορικά γεγονότα: η ανθρώπινη φύση.

Φεβρουάριος 2021
Ο Συγγραφέας

Ορέστης Μανούσος

Κωνσταντινούπολη, Μάιος 1453

Πάντα άκουγα τον
πατέρα μου που μου
έλεγε ότι οι άντρες απ'
την Κρήτη, απ' την εποχή
του Ιδομενέα στην Τροία,
μάθαιναν από μικροί τη
θάλασσα και το τόξο.

Ομάδες με τοξότες απ' το νησί όπου γεννήθηκα είχαν
πολεμήσει για τον Κύρο με το στρατό των μυρίων
του στην αφιλόξενη και εχθρική γη των Μήδων...

Μέχρι που ο Ξενοφώντας
τους οδήγησε στη θάλασσα...